Exempel på livsmedelsföretag i primärproduktionen

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

På den här sidan hittar du exempel på när verksamheter i primärproduktionen bedöms uppfylla kriterierna för att vara ett livsmedelsföretag och därigenom bör vara registrerade. Du får också stöd i hur du kan resonera när ett företag har flera olika produktionsinriktningar.

Primärproduktion och livsmedelsföretag

Livsmedelslagstiftningen gäller primärproducenter och den verksamhet som hänger ihop med primärproduktionen. Med primärproduktion menas uppfödning eller odling av primärprodukter inklusive skörd, mjölkning och produktion av livsmedelsproducerande djur före slakt. Jakt, fiske och insamling av vilda produkter ingår också enligt artikel 3.17 förordning (EG) nr 178/2002. Exempel på primärprodukter är spannmål, ägg, fisk, frukt och grönsaker. Primärproduktionen är starten på livsmedelskedjan.

Primärproduktion är ett begrepp som används för att beskriva verksamheter på gård eller på en liknande nivå. Verksamheter som hänger samman med primärproduktionen är transport, lagring och hantering av primärprodukter på produktionsplatsen, under förutsättning att produkternas natur inte har ändrats väsentligt därigenom.

Hantering på primärproduktionsnivå är till exempel att primärprodukterna behandlas på olika sätt för att de ska kunna presenteras på ett bättre sätt. Till exempel att frukt och grönsaker tvättas, att blast eller vissna blad tas bort, att man sorterar och utför enklare paketering av hel frukt och grönsaker. Hantering är även slakt och rensning av vildfångad fisk på en fiskebåt, förutom på frysfartyg och fabriksfartyg. Jakt av och urtagning av frilevande vilt räknas också som primärproduktion.

När det gäller produkter av vegetabiliskt ursprung, fiskeriprodukter och frilevande vilt ingår även transportverksamhet för leverans av primärprodukter, vars natur inte väsentligt har förändrats, från produktionsplatsen till en anläggning, till exempel transport till en grossist. Transport av levande djur ingår också, när det är nödvändigt för att uppnå syftena med förordning (EG) nr 852/2004. Detta framgår av Del A, punkt 1 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004.

Det innebär att livsmedelslagstiftningen omfattar alla primärproduktionsstadier om avsikten är att växterna, djuren eller primärprodukterna ska ingå i livsmedelskedjan. Syftet med bestämmelserna är att garantera livsmedelssäkerheten i hela livsmedelskedjan från och med primärproduktionen.

Kom ihåg gällande begreppen primärproduktion och primärprodukter:

När begreppet ”primärproduktion” används menas primärproduktion och den verksamhet som hänger ihop med primärproduktionen.

Primärprodukter är till exempel frukt, grönsaker, spannmål, mjölk, fisk, ägg och frilevande vilt som fällts i samband med jakt.

Begreppet primärproduktion utvecklas också närmare i Kommissionens vägledning till förordning (EG) nr 852/2004.

Riktlinjer för tillämpningen av vissa bestämmelser i förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien

Livsmedelsföretagare ska enligt EU-lagstiftningen registrera sina anläggningar hos den behöriga myndigheten. Lagstiftningens definition av livsmedelsföretag är varje privat eller offentligt företag som med eller utan vinstsyfte bedriver verksamheter som hänger samman med livsmedelskedjan. Se artikel 3.2 i

förordning (EG) nr 178/2002. För att räknas som ett livsmedelsföretag måste verksamheten ha en viss kontinuitet och en viss grad av organisation. Det framgår av beaktandesats 9 i förordning (EG) nr 852/2004.

Det är alltid livsmedelsföretagarens ansvar att ta reda på om anläggningen ska registreras eller godkännas och se till att det blir gjort. Se artikel 6.2–3 i förordning (EG) nr 852/2004.

Livsmedelsföretagen ska också meddela myndigheten om det sker betydande ändringar eller om verksamheten upphör. Exempel på betydande ändringar är att verksamheten ökar i omfattning, att planerar att ha fler produktionsinriktningar eller planerar att leverera små mängder primärprodukter direkt till konsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar.

För att veta hur du generellt ska resonera för att bedöma om en verksamhet i primärproduktionen uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag bör du läsa på mera om begreppen livsmedelsföretag, livsmedelanläggning, organisation och kontinuitet.

Livsmedelsanläggning, livsmedelsföretag och livsmedelsföretagare

Om registrering och godkännande

Företag som bedriver primärproduktion och därmed sammanhängande verksamhet ska registrera sina anläggningar hos länsstyrelsen i det län eller de län där verksamheten kommer att bedrivas. Primärproducenter av groddar ska alltid anmäla sina anläggningar för godkännande, enligt förordning (EU) nr 210/2013 och genomgå en godkännandeprocess innan de får släppa ut groddar på marknaden.

En företagare kan aldrig nekas en registrering av en livsmedelsanläggning, bortsett från då registrering inte krävs, uppgifter saknas eller anmälan om registrering skickats till fel myndighet. Om verksamhetsutövare ändå vill registrera sin anläggning bör kontrollmyndigheten inte hindra det, eftersom registrering till exempel kan vara ett kundkrav för att producenten ska kunna leverera sina produkter.

Livsmedelsföretag som startat efter den 1 januari 2019 och som inte har lämnat en anmälan om registrering omfattas av bestämmelserna om sanktionsavgift. Detta enligt 30 a § livsmedelslagen (2006:804) och 39 c § livsmedelsförordningen (2006:813).

Registrering av livsmedelsanläggningar

Godkännande av groddanläggningar

Sanktionsavgifter

Registrering av foder- och/eller livsmedelsföretag i primärproduktion - länsstyrelserna

Klassning av livsmedelsföretag i primärproduktionen

I samband med registreringen eller godkännandet klassas även livsmedelsföretaget. Olika produktionsinriktningar har olika kontrollprioritet, där prioritetsklass 1 innebär högsta kontrollprioritet och prioritetsklass 4 den lägsta. Klassningen påverkar kontrollbehovet och hur ofta företaget kommer att få offentlig kontroll.

Klassning av företag inom primärproduktionen

Exemplen på livsmedelsföretag inom primärproduktionen

För att underlätta bedömningen av om en livsmedelsverksamhet bedrivs som ett livsmedelsföretag i primärproduktionen, och därmed ska registrera sin anläggning, har ett antal exempel tagits fram.

Exemplen är indelade i fem huvudgrupper:

- Hållande av livsmedelsproducerande djur
- Hållande av hägnat vilt inklusive ren
- Produktion av livsmedel av animaliskt ursprung
- Jakt, fiske och insamling av tvåskaliga blötdjur och landlevande snäckor
- Odling och insamling av vegetabilier, alger och svamp

Exemplen gäller enskilda branscher (produktionsinriktningar) inom de olika huvudgrupperna, det vill säga primärproducenter som enbart är verksamma inom en bransch, till exempel fruktodling, fiske, eller äggproduktion. Exemplen kompletterar de generella kriterierna för bedömning av organisation och kontinuitet och bör därför läsas tillsammans med dessa.

I vissa fall kan verksamheter pågå kontinuerligt utan att ha tillräcklig grad av organisation för att betraktas som livsmedelsföretag. Till exempel om en person har några får och föder upp lamm för konsumtion inom och utanför det egna hushållet, om en person som har en liten fisk- eller kräftodling eller en frukt- och bärodling och släpper ut livsmedel på marknaden i begränsad omfattning. Odlingen eller uppfödningen av djuren kan då pågå kontinuerligt utan att verksamheterna för den skull har sådan organisation att den kan betraktas som ett livsmedelsföretag. På samma sätt kan till exempel fiske, insamling av bär, svamp eller alger ske regelbundet men i en sådan begränsad omfattning att verksamheten inte betraktas som livsmedelsföretag.

Kom ihåg gällande livsmedelsföretag:

För att en verksamhet ska räknas som livsmedelsföretag måste den både ha en viss kontinuitet och viss grad av organisation. Finns det ska anläggningen där verksamheten bedrivs registreras eller godkännas.

Exempel på uppgifter som ska lämnas vid en anmälan om registrering eller ansökan om godkännande är uppgifter om

- livsmedelsföretagarens namn,
- adress och organisationsnummer,
- uppgifter om lokal, utrymme eller plats där verksamheten kommer att bedrivas och
- en beskrivning av verksamhetens art och omfattning samt, i förekommande fall,
- hur länge livsmedelsföretagaren vill ha anläggningen registrerad.

Se 6 § LIVSFS 2022:8.

För att hitta lämpliga nivåer för bedömning av enskilda produktionsinriktningar har jämförelser gjorts med andra lagstiftningar och vägledningar som berör primärproduktionsområdet. En sammanställning av riskvärderingar, statistik från Livsmedelsverket och Jordbruksverket och uppskattningar av hur mycket som kan konsumeras inom producentens eget hushåll har vägts in i bedömningen. Uppskattningarna av konsumtionen i det egna hushållet omfattar både konsumtion av primärprodukterna och av de förädlade primärprodukterna, till exempel i form av saft, sylt, marmelad, inlagda och infrysta produkter. Odling, jakt, fiske eller hållande av livsmedelsproducerande djur enbart för konsumtion i det egna hushållet, omfattas inte av kravet på registrering, eftersom produkterna inte släpps ut på marknaden.

Kom ihåg gällande livsmedelsföretag i primärproduktionen:

Om en producent har en verksamhet med flera olika primärproduktionsinriktningar vid samma anläggning, till exempel grisproduktion, spannmålsodling och jordgubbsodling, måste en samlad bedömning av hela verksamheten göras för att avgöra om den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag och om anläggningen därmed ska registreras.

Att hålla livsmedelsproducerande djur, exklusive hägnat vilt

Livsmedelslagstiftningen ställer krav på bland annat livsmedelshygien för den som håller livsmedelsproducerande djur som är avsedda att ingå i livsmedelskedjan fram till dess att djuren har levererats till slakt. Det innebär att livsmedelsproducerande djur i alla led i primärproduktionen omfattas.

Vid anmälan om registrering ska livsmedelsföretagaren ange det antal djur som företagaren planerar att hålla för livsmedelsändamål. När det gäller hästdjur ska livsmedelsföretagaren däremot ange antalet djur som hen planerar att skicka till slakt varje år. Av registreringen ska det också framgå om verksamheten

kommer att pågå kontinuerligt eller vara tillfällig, till exempel en säsongsverksamhet, och när den kommer att starta. Om den kommer att vara tillfällig ska anmälan också innehålla information om när verksamheten kommer att avslutas.

Nedan finns exempel när en enskild produktionsinriktning kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag. Det inbegriper till exempel att hålla livdjur och betesdjur som kommer att ingå i livsmedelskedjan, ungdjur avsedda för uppfödning för slakt och äldre avelsdjur som på sikt kommer att gå till slakt för livsmedelsändamål samt matfiskodling och sättfiskodling. Djurparksdjur hålls normalt sett inte för livsmedelsändamål och finns därför inte med i tabellen. Tabellen omfattar djurslag enligt definitionerna 1.2, 1.3 och 1.4 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004.

Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att samtidigt hålla upp till nedanstående antal djur av ett av dessa djurslag i avsikt att leverera djuren vidare i livsmedelskedjan. Kommer flera olika djurslag hållas samtidigt eller annan primärproduktion finnas samtidigt så kan kriterierna för livsmedelsföretag uppnås tidigare.

En verksamhetsutövare som bara planerar att hålla ett djurslag och antalet djur kommer att vara färre djur än de som anges nedan anser Livsmedelsverket inte uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag, även om djuren hålls i syfte att levereras vidare i livsmedelskedjan. Djur som hålls för egen privat konsumtion ingår i det totala antalet eftersom det i praktiken är svårt att avgöra vilka djur i en flock som kommer att konsumeras i producentens eget hushåll och vilka som kommer att ingå i livsmedelskedjan. Om det är uppenbart att djuren enbart hålls för privat konsumtion omfattas de inte. Det gäller till exempel om en spannmålsodlare som odlar foderspannmål har några värphöns som ger ägg till det egna hushållet och håller några smågrisar som slaktas till jul och äts upp inom hushållet. Livsmedelsproducerande djur som hålls som sällskapsdjur omfattas inte heller.

Nivåerna för när en verksamhet bedöms ha tillräcklig grad av organisation och kontinuitet och därmed bedrivs som ett livsmedelsföretag utgår från att primärproducenten ska kunna konsumera ett visst antal djur i det egna hushållet och släppa ut ett visst antal på marknaden utan krav på registrering.

Om verksamhetsutövaren planerar att hålla mer än ett djurslag för livsmedelsändamål bedöms viss grad av organisation och viss kontinuitet vara uppfyllt tidigare än om endast ett djurslag hålls. Det beror på att det oftast behövs en mer organiserad verksamhet när flera olika djurslag hålls, till exempel i form av iordningställda utrymmen och olika sorters utrustning eller utfodring. Samma sak gäller om en verksamhetsutövare planerar att ha flera olika produktionsinriktningar, till exempel att ha får och lamm och bär- och grönsaksodling. Slutsatsen kan då bli att verksamheten sammantaget har en sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för ett livsmedelsföretag, även om de olika delarna var för sig är mindre än de som anges i tabellerna nedan.

Kom i håg gällande livsmedelsföretag i primärproduktionen:

I slutändan måste kontrollmyndigheten i varje enskilt fall ta ställning till om verksamheten bedrivs som ett livsmedelsföretag eller inte.

Exempel på när hållande av livsmedelsproducerande djur kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag

Kommer flera olika djurslag hållas eller annan primärproduktion också ske kan kriterierna för livsmedelsföretag vara uppnådda tidigare än vad som anges i tabellen nedan. En bedömning måste alltid göras i varje enskilt fall. Observera att djur som hålls för egen privat konsumtion ingår i det totala antalet. I praktiken är det svårt att avgöra vilka djur i en flock som kommer att konsumeras i producentens eget hushåll och vilka som kommer att ingå i livsmedelskedjan.

Bransch/produktionsinriktning och djurslag, hållande av:	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att samtidigt, kontinuerligt eller under en begränsad period, hålla följande antal djur av ett av dessa djurslag, och planerar att leverera djur vidare i livsmedelskedjan eller släppa ut kött utanför det egna hushållet.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registreringen görs hos länsstyrelsen.**
Nötkreatur - omfattar samtliga tama nötkreatur (inklusive vattenbuffel, jak och bison)	Mer än 4 djur, 6 mån eller äldre eller mer än 6 kalvar (upp till 6 månaders ålder) eller en kombination av detta.
Gris	Mer än 3 suggor inklusive deras smågrisar (upp till 12 veckors ålder) eller mer än 10 slaktsvin eller en kombination av detta, till exempel vid integrerad produktion.
Får och get	Mer än 10 får/getter inklusive deras lamm/killingar (upp till 6 månaders ålder).
Fjäderfän	Mer än 100 slaktkycklingar eller unghöns inklusive ankor, pärlhöns och gäss. Mer än 200 vaktlar Mer än 50 kalkoner Inklusive avelsdjur
Kanin	Mer än 100 kaniner totalt inklusive avelsdjur.
Häst, åsna och korsningar av dem	Primärproducenten levererar eller planerar att leverera mer än 5 hästar per år till slakt. Hästdjur hålls normalt inte för livsmedelsproduktion varför utgångspunkt för bedömningen bör vara antal djur som skickas till slakt. Hästar som ”utkryssats” i hästpasset och därmed inte ingår i livsmedelskedjan omfattas inte.

Kommentarer till tabellen

Att hålla livsmedelsproducerande djur är primärproduktion, men kött är inte en primärprodukt eller en del av primärproduktionen.

Huvudregeln är att kött som släpps ut på marknaden ska komma från ett godkänt slakteri. Det finns dock undantag. Det är när små mängder kött, från fjäderfä och hardjur som har fötts upp och slaktas på gården, levereras direkt till konsumenter och till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter, se 58 § LIVSFS 2005:20.

Den som planerar att sälja kött till slutkonsumenter behöver i regel registrera detta som en detaljhandelsanläggning hos den kommunala kontrollmyndigheten. En förutsättning är att verksamheten har sådan grad av organisation och kontinuitet att den bedrivs som ett livsmedelsföretag.

Verksamheter som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung

Slakt, vilthantering och styckning

Att hålla hägnat vilt, inklusive ren och struts

I livsmedelslagstiftningen finns krav på bland annat livsmedelshygien för den som håller hägnat vilt. Till hägnat vilt räknas till exempel hjortdjur, mufflonfår, vildsvin och renar samt strutsfåglar. Tabellen omfattar djurslag enligt definitionen i 1.6 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004.

Vid anmälan om registrering ska livsmedelsföretagaren ange det antal djur som företagaren planerar att hålla för livsmedelsändamål. Av registreringen ska det också framgå om verksamheten kommer att pågå kontinuerligt eller vara tillfällig, till exempel en säsongsverksamhet, och när den kommer att starta. Om den kommer att vara tillfällig ska anmälan också innehålla information om när verksamheten kommer att avslutas.

Ibland kan slutsatsen bli att en verksamhet sammantaget har en sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för ett livsmedelsföretag, även om de olika produktionsinriktningarna var för sig är mindre än de som anges i tabellerna. Det kan vara när en verksamhetsutövare planerar att ha flera olika produktionsinriktningar, till exempel uppfödning av strutsfåglar och annat hägnat vilt samt spannmålsproduktion eller att bedriva fiske, utöver för egen konsumtion, och planerar att hålla renar för att släppta ut renkött på marknaden.

Kom i håg gällande livsmedelsföretag i primärproduktionen:

Kontrollmyndigheten måste alltid i varje enskilt fall ta ställning till om verksamheten bedrivs som ett livsmedelsföretag eller inte.

Exempel på när hållande av hägnat vilt, inklusive struts och ren kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag

Kommer flera olika djurslag hållas eller annan primärproduktion också ske, kan kriterierna för livsmedelsföretag vara uppnådda tidigare än vad som anges i tabellen nedan. En bedömning måste alltid göras i varje enskilt fall. Observera att djur som hålls för egen privat konsumtion ingår i det totala antalet. I praktiken är det svårt att avgöra vilka djur i en flock som kommer att konsumeras i producentens eget hushåll och vilka som kommer att ingå i livsmedelskedjan.

Bransch/produktionsinriktning och djurslag, hållande av:	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att samtidigt, kontinuerligt eller under en begränsad period, hålla följande antal djur av ett av dessa djurslag, och syftet är att leverera djuren eller kött från djuren vidare i livsmedelskedjan.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registreringen görs hos länsstyrelsen.**
Struts	Mer än 15 strutsfåglar.
Hägnat vilt	Arbete med att ta fram närmare vägledning pågår. Tills vidare ska bedömningen av behovet av registrering göras enligt de generella principerna för bedömning av om en verksamhet har tillräcklig grad av organisation och kontinuitet för att betraktas som livsmedelsföretag.
Renar	Arbete med att ta fram närmare vägledning pågår. Tills vidare ska bedömningen av behovet av registrering göras enligt de generella principerna för bedömning av om en verksamhet har tillräcklig grad av organisation och kontinuitet för att betraktas som livsmedelsföretag.

Livsmedel av animaliskt ursprung

Livsmedelslagstiftningen ställer krav på bland annat livsmedelshygien både för den som håller livsmedelsproducerande djur och vid produktion av primärprodukter av animaliskt ursprung som är avsedda att ingå i livsmedelskedjan.

Tabellen nedanför omfattar biodling och produktion av honung och andra primärprodukter från biodling, mjölkproduktion och äggproduktion samt vattenbruk och fiskeriprodukter, inklusive matfisk, sättfisk, kräftdjur och musslor. Här anges när en enskild produktionsinriktning kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag. En förutsättning är att verksamheten bedrivs i syfte att släppa ut animaliska livsmedel på marknaden.

Nivåerna för när en verksamhet bedöms ha tillräcklig grad av organisation och kontinuitet och därmed bedrivs som ett livsmedelsföretag utgår från att primärproducenten ska kunna konsumera ett visst antal ägg eller en viss mängd honung i det egna hushållet och även kunna släppa ut en viss mängd ägg eller honung på marknaden utan krav på registrering. Med utsläppande på marknaden menas till exempel att ägg levereras till ett äggpackeri eller säljs direkt till konsumenter, att honung säljs på gården eller mjölken levereras till en detaljhandelsanläggning för tillverkning av till exempel glass eller pastöriseras och säljs från en mjölkautomat. Begreppet utsläppande på marknaden definieras i artikel 3.8 i förordning (EG) nr 178/2002 som ”innehav av livsmedel eller foder för försäljning, inbegripet utbjudande till försäljning eller varje annan form av överlåtelse, kostnadsfri eller inte, samt försäljning, distribution och andra former av överlåtelse”.

Kom i håg gällande livsmedelsföretag i primärproduktionen:

Om primärproduktionen kommer att omfatta flera olika produktionsinriktningar måste en sammantagen bedömning av hela verksamhetens organisation och kontinuitet göras. Slutsatsen kan då bli att verksamheten som helhet uppfyller kriterierna för ett livsmedelsföretag, även om de olika produktionsinriktningarna var för sig är mindre än de som anges i exemplen.

Kontrollmyndigheten måste alltid i varje enskilt fall ta ställning till om verksamheten bedrivs som ett livsmedelsföretag eller inte.

Exempel på när produktion av livsmedel av animaliskt ursprung kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag

Planerar en verksamhetsutövare att ha flera olika primärproduktionsinriktningar kan kriterierna för livsmedelsföretag vara uppnådda tidigare än vad som anges i tabellen nedan. En bedömning måste alltid göras i varje enskilt fall.

Bransch/produktionsinriktning	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att årligen eller under en begränsad period, släppa ut på marknaden mer än den mängd som anges för en enskild primärprodukt eller planerar att hålla fler djur av ett visst djurslag än det antal som står i tabellen.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registreringen görs hos länsstyrelsen.**
Honung (biodling)	Släppa ut mer än 500 kilo honung, inklusive andra primärprodukter från biodlingen, per år på marknaden. Se även Kommentarer till exemplen i tabellen nedan.
Mjölk från ko, vattenbuffel, kameldjur och andra mjölkproducerande djurslag (mjölkproduktion)	Hålla mer än 1 djur i avsikt att släppa ut mjölk på marknaden för livsmedelsändamål. Livsmedelsverket anser att den som planerar att sälja opastöriserad mjölk direkt till konsumenter alltid uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag och ska registrera sin anläggning, oavsett antalet djur som hålls. Se även Kommentarer till exemplen nedan.
Mjölk från får och get (mjölkproduktion)	Hålla mer än 10 får eller getter i avsikt att släppa ut mjölk på marknaden för livsmedelsändamål. Livsmedelsverket anser att den som planerar att sälja opastöriserad mjölk direkt till konsumenter alltid uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag och ska registrera sin anläggning, oavsett antalet djur som hålls. Se även Kommentarer till exemplen nedan.
Ägg (äggproduktion)	Hålla fler än 50 fjäderfän, med undantag för vaktlar, för att släppa ut ägg på marknaden. Hålla fler än 100 vaktlar för att släppa ut ägg på marknaden. Det omfattar den som säljer eller skänker bort ägg direkt till konsumenter, levererar ägg till ett äggpackeri eller levererar ägg till livsmedelsindustrin. Se även Kommentarer till exemplen nedan.

Bransch/produktionsinriktning	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att årligen eller under en begränsad period, släppa ut på marknaden mer än den mängd som anges för en enskild primärprodukt eller planerar att hålla fler djur av ett visst djurslag än det antal som står i tabellen.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registreringen görs hos länsstyrelsen.**
Fisk/fiskeriprodukter (matfisk, put-and-take, sättfisk), odlade	Planerar att odla fisk och släppa ut på marknaden mer än 200 kg hel slaktad fisk, inkl. romprodukter från motsvarade mängd matfisk per år. Planerar att odla fisk för put-and-take-fiske och därigenom släppa ut på marknaden mer än 200 kilo hel slaktad fisk per år. Planerar att odla sättfisk för att släppa ut mer än 100 kilo på marknaden för livsmedelsproduktion (matfiskuppfödning) eller för put-and-take-fiske eller sportfiske per år. Sättfiskodling för senare utsättning i naturliga fiskevatten eller i kompensationsodlingar omfattas inte. Se även Kommentarer till exemplen nedan.
Kräftdjur, odlade (sötvattenkräftor, ’put-and-take’)	Planerar att släppa ut på marknaden mer än 50 kilo kräftdjur per år. Se även Kommentarer till exemplen nedan.
Musslor/tvåskaliga blötdjur, odlade	Livsmedelsverket anser att alla som planerar att släppa ut levande musslor på marknaden bör vara registrerade. Se även Kommentarer till exemplen nedan.
Insekter	Livsmedelsverket anser att alla som planerar att föda upp insekter för livsmedelsändamål bör vara registrerade. De arter som under vissa förutsättningar får födas upp är • Mjölmask – *Tenebrio molitor* • Buffalolarv (lesser mealworm) – *Alphitobius diaperinus* • Hussyrsa – *Acheta domesticus* • Tropisk hussyrsa – *Gryllodes sigillatus* • Europeisk vandringsgräshoppa – *Locusta migratoria* • Ökengräshoppa – *Schistocerca gregaria* • Honungsbi, drönarpuppa – *Apis mellifera* • Svart soldatfluga – *Hermetia illucens* Se även Kommentarer till exemplen nedan.

Kommentarer till exemplen i tabellen ovan

- Honung: Mängden 500 kilo motsvarande honung från cirka 15 kupor efter invintring. I 49-52 §§ LIVSFS 2005:20 finns också särskilda regler för livsmedelsföretag som vill leverera små mängder honung direkt till konsumenter och till lokala detaljhandlare.

- Mjölk: Den som planerar att leverera små mängder opastöriserad mjölk direkt till konsumenter ska både registrera sin primärproduktionsanläggning och göra en särskild registrering om direktförsäljning av opastöriserad mjölk. Se 76 § LIVSFS 2005:20. Opastöriserad mjölk får enbart säljas eller skänkas bort till konsumenter som kommer till producentens gård. Mjölken får inte tappas

upp i förväg utan ska tappas upp när konsumenten är på plats på gården. Information bland annat om att mjölken kan innehålla hälsofarliga bakterier, kokningsrekommendationer och förvaringsanvisningar ska också lämnas över till konsumenten. Se §§ 77-81 LIVSFS 2005:20.

- Ägg: Den som har fler än 50 värphöns och säljer äggen direkt till konsumenter ska märka äggen med producentkod. Se 40 § LIVSFS 2005:20. I 53-57 §§ LIVSFS 2005:20 finns också särskilda regler för livsmedelsföretag som vill leverera små mängder ägg direkt till konsumenter och till lokala detaljhandlare.

- Fisk- och kräftdjur: All odling av fisk- och kräftdjur kräver i praktiken odlingstillstånd, med undantag för trädgårdsdammar, golfdammar och liknande. Se 16 § förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Fisk bör betraktas som livsmedel om den uppfyller definitionen på livsmedel enligt artikel 2 i förordningen (EG) nr 178/2002, ”alla ämnen eller produkter…. ….som är avsedda att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor”. Fisk som odlas för utsättning i till exempel put-and-take-fiske eller sportfiske och som är av en storlek som kan fiskas upp och konsumeras av människor omfattas därmed.
  I 46-48 §§ LIVSFS 2005:20 finns särskilda regler för livsmedelsföretag som vill leverera små mängder primärprodukter av fisk eller kräftdjur direkt till konsumenter och till lokala detaljhandlare.

- Musslor (tvåskaliga blötdjur): Musslor, ostron och andra tvåskaliga blötdjur får bara tas upp från produktionsområden som är öppna för den art som man planerar att skörda. Se avsnitt VII, kapitel II, Del A, punkt 1 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004. Den som planerar att leverera små mängder levande musslor direkt till konsumenter och lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter ska både registrera sin primärproduktionsanläggning och göra en särskild registrering om direktförsäljning av små mängder levande musslor. Se 65 § LIVSFS 2005:20. Mellanhänder ska registreras som primärproducenter om de saknar lokaler eller om de har lokaler där de enbart hanterar, tvättar och lagrar levande musslor i rumstemperatur, utan sammanslagning av partier eller konditionering. Se förordning (EG) nr 853/2004, bilaga III, avsnitt VII, kapitel I, punkt 8a.

- Insekter: Insekter räknas som nya livsmedel och måste godkännas för att få släppas ut på marknaden. Under en övergångsperiod får dock vissa specifika arter hållas för livsmedelsändamål, förutsatt att livsmedel som innehåller hela eller delar av dessa arter har lagligen släpps ut på marknaden i något EU-land senast den 1 januari 2018 samt att en ansökan om godkännande av livsmedlet eller en anmälan av ett traditionellt livsmedel från tredje land har lämnats in till EU-kommissionen senast den 1 januari 2019. Övergångsreglerna finns i artikel 35.2 i förordning (EU) 2015/2283, artikel 8.5 i genomförandeförordning (EU) 2017/2469 och artikel 11 i genomförandeförordning (EU) 2017/2468. Insekter som föds upp som för livsmedelsändamål är livsmedelsproducerande djur, på samma sätt som till exempel grisar och fjäderfän är det. Primärproducenter av insekter ska följa samma regler som övriga primärproducenter, till exempel hygienregler, regler om märkning och information och om spårbarhet.

Sök öppna och stängda produktionsområden för musslor

Direkta leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött

Branscherna jakt, fiske och insamling av tvåskaliga blötdjur och landlevande snäckor

Livsmedelslagstiftningen ställer krav på livsmedelshygien vid bland annat jakt och fiske och insamling av primärprodukter från naturen. I tabellen finns exempel på när en enskild produktionsinriktning kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag. En förutsättning är att verksamheten bedrivs i syfte att släppa ut animaliska livsmedel på marknaden.

Nivåerna för när en verksamhet bedöms ha tillräcklig grad av organisation och kontinuitet, och därmed bedrivs som ett livsmedelsföretag, utgår från att primärproducenten ska kunna konsumera en viss mängd i det egna hushållet och även kunna släppa ut en viss mängd på marknaden utan krav på registrering.

Kom i håg gällande livsmedelsföretag i primärproduktionen:

Om primärproduktionen kommer att omfatta flera olika produktionsinriktningar måste en sammantagen bedömning av hela verksamhetens organisation och kontinuitet göras. Slutsatsen kan då bli att verksamheten som helhet uppfyller kriterierna för ett livsmedelsföretag, även om de olika produktionsinriktningarna var för sig är mindre än de som anges i exemplen.

Kontrollmyndigheten måste alltid i varje enskilt fall ta ställning till om verksamheten bedrivs som ett livsmedelsföretag eller inte.

Exempel på när jakt, fiske och insamling av tvåskaliga blötdjur och landlevande snäckor kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag

Planerar en verksamhetsutövare att ha flera olika primärproduktionsinriktningar kan kriterierna för livsmedelsföretag vara uppnådda tidigare än vad som anges i tabellen nedan. En bedömning måste alltid göras i varje enskilt fall.

Bransch/produktionsinriktning och djurslag	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att årligen eller under en begränsad period, släppa ut mer på marknaden än den mängd som står i tabellen för en enskild primärprodukt.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registreringen görs hos länsstyrelsen.**
Frilevande vilt	Släppa ut mer än små mängder primärprodukter av frilevande vilt på marknaden. Med små mängder menas den mängd småvilt som anges i 59 § och storvilt som anges i 62 § LIVSFS 2005:20. Med små mängder vildsvin menas den mängd vildsvin som anges i 6 § LIVSFS 2024:6. Mängderna beräknas var för sig. Läs mer om: Jägares leveranser av frilevande vilt och kött av frilevande vilt
Uppsamlingscentral för nedlagt frilevande vilt, primärproduktion	En uppsamlingscentral får bara leverera till en vilthanteringsanläggning eller till en annan godkänd uppsamlingscentral och omfattas alltid av krav på registrering eller godkännande. Läs mer om Uppsamlingscentraler för vilt Jakt- och viltbodar som bara används för privat bruk omfattas inte av bestämmelserna i livsmedelslagstiftningen och behöver inte registreras.
Fisk/fiskeriprodukter, vildfångade	Släppa ut mer än sammanlagt 200 kilo hel slaktad fisk, inklusive romprodukter från motsvarande mängd fisk på marknaden per år. Vid försäljning av fisk och romprodukter från havet krävs yrkesfiskelicens. Havs- och vattenmyndigheten
Kräftdjur (hummer, krabba, havskräfta, räka, sötvattenskräfta), vildfångade	Släppa ut mer än 50 kilo på marknaden sammanlagt av en eller flera arter per år. Vid försäljning kräftdjur från havet krävs yrkesfiskelicens. Havs- och vattenmyndigheten
Musslor/tvåskaliga blötdjur, vildfångade	Livsmedelsverket anser att alla som planerar att släppa ut levande musslor på marknaden bör vara registrerade. Se även kommentar om musslor under rubriken "Produktion av livsmedel av animaliskt ursprung".
Landlevande snäckor (t ex vinbergssnäcka)	Släppa ut mer än 50 kilo på marknaden sammanlagt av en eller flera arter per år.

Kommentarer till exemplen i tabellen ovan

- Fisk- och kräftdjur: I 46-48 §§ LIVSFS 2005:20 finns särskilda regler för livsmedelsföretag som vill leverera små mängder primärprodukter av fisk eller kräftdjur direkt till konsumenter och till lokala detaljhandlare.

- Musslor (tvåskaliga blötdjur): Upptag av musslor, ostron och andra tvåskaliga blötdjur får endast ske från produktionsområden som är öppna för den art som man avser att skörda. Se avsnitt VII, kapitel II, Del A, punkt 1 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004. Den som planerar att leverera små mängder levande musslor direkt till konsumenter och lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsumenter ska både registrera sin primärproduktionsanläggning och göra en särskild registrering om direktförsäljning av små mängder levande musslor. Se 65 § LIVSFS 2005:20.

Mussel- och ostronturism

Mussel- och ostronturism är en relativt ny och växande verksamhetsgren. Vid dessa verksamheter informeras gäster av en turistguide om produktion av musslor och ostron och om deras biologi. Ibland anordnas båtutflykt till havsområden där musslor och ostron växer.

Primärproduktion av musslor

Om syftet med eventet är att plocka och äta ostron anser Livsmedelsverket att det ska jämställas med primärproduktion där produkterna har överlåtits till någon annan utanför det egna hushållet.

Det samma gäller om turistguiden har samlat ihop musslor eller ostron och till exempel lagt dem i korgar under vattnet (sumpat dem) innan självplock. Sådana företag uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag i primärproduktionen. Därmed ska deras verksamhet vara registrerad hos länsstyrelsen och följa relevanta hygienkrav i bilaga I förordning (EG) nr 852/2004 och avsnitt VII bilaga III förordning (EG) nr 853/2004. I dessa fall gäller lagstiftningen för direkta leveranser av små mängder primärprodukter direkt till konsument, enligt LIVSFS 2005:20, förutsatt att det bara handlar om små mängder levande musslor eller ostron. Bestämmelserna innebär bland annat att en särskild registrering ska göras hos länsstyrelsen, utöver registreringen av primärproduktionsverksamheten.

Försäljning av små mängder

Självplock av musslor

Om syftet med evenemanget inte är att plocka och äta ostron eller musslor, till exempel en paddlingstur, och gästerna själva tar upp och konsumera musslor och ostron från naturliga bankar kan detta jämställas med självplock. Gästernas självplock likställs med primärproduktion för det privata hushållet. Reglerna om produktion och skörd av musslor och ostron är då inte aktuell. Observera att för att plocka ostron i närheten av ö eller fastland behövs tillstånd från markägaren (den enskilda fiskerättsinnehavaren).

Utomhusmatlagning

Om företaget erbjuder utomhusmatlagning och liknande verksamheter ska det vara registrerat och kontrolleras av kommunala kontrollmyndigheter.

Läs mer i branschriktlinjer för utomhusmatlagning:
Branschriktlinjer

Branscher med odling och insamling av vegetabilier, alger och svamp

Livsmedelslagstiftningen ställer krav på livsmedelshygien vid odling och insamling av vegetabilier som är avsedda att ingå i livsmedelskedja.

Tabellen nedan omfattar alla former av växtodling, inklusive produktion av groddar och alger och insamling av vilda örter med mera. Odling och insamling av svamp ingår också. Här anges när en enskild produktionsinriktning kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag. En förutsättning är att verksamheten bedrivs i syfte att släppa ut vegetabilier, alger eller svamp på marknaden.

Nivåerna för när en verksamhet bedöms ha tillräcklig grad av organisation och kontinuitet, och därmed bedrivs som ett livsmedelsföretag, utgår från att primärproducenten ska kunna konsumera en viss mängd i det egna hushållet och även kunna släppa ut en viss mängd på marknaden utan krav på registrering. För att ta fram exempel på när olika produktionsinriktningar kan anses uppfylla kriterierna för livsmedelsföretag

har hänsyn bland annat tagits till riskvärderingar, branschens prioritetsklass enligt klassningsmodellen för primärproduktionen och, när det är aktuellt, den genomsnittliga avkastningen enligt Jordbruksstatistik databas (se Jordbruksverkets webbplats). I vissa fall anges avkastningen i ton per hektar och i andra fall ton per kvadratmeter. Samma enhet har då använts i exemplen nedan.

Kom i håg gällande livsmedelsföretag i primärproduktionen:

Om primärproduktionen kommer att omfatta flera olika produktionsinriktningar måste en sammantagen bedömning av hela verksamhetens organisation och kontinuitet göras. Slutsatsen kan då bli att verksamheten som helhet uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag, även om de olika produktionsinriktningarna var för sig ör mindre än de som anges i exemplen.

Kontrollmyndigheten måste alltid i varje enskilt fall ta ställning till om verksamheten bedrivs som ett livsmedelsföretag eller inte.

Exempel på när odling och insamling av vegetabilier, alger och svamp kan anses bedrivas med sådan organisation och kontinuitet att den uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag

Planerar en verksamhetsutövare att ha flera olika primärproduktionsinriktningar kan kriterierna för livsmedelsföretag vara uppnådda tidigare än vad som anges i tabellen nedan. En bedömning måste alltid göras i varje enskilt fall.

Bransch/produktionsinriktning med odling eller insamling av vegetabilier och svamp	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att årligen eller under en begränsad period, släppa ut mer på marknaden än den mängd som står i tabellen för en enskild primärprodukt.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registrering görs hos länsstyrelsen.**
Bladgrönsaker, inkl. örter, skott och mikrogrönt (friland, växthus, containerodling)	Odla bladgrönsaker på friland på en odlingsyta som är minst 0,1 hektar. Odla bladgrönsaker i växthus, inkl. vertikalodling, på en odlingsyta som är minst 100 kvadratmeter. Även skott och mikrogrönt räknas till den här kategorin.
Köksväxter friland (morötter, betor, gurka, matlök, broccoli etc.)	Odla köksväxter på friland på en odlingsyta som är minst 0,25 hektar.
Trädgårdsväxter, växthus (tomat, gurka med mera)	Odla trädgårdsväxter i växthus, inkl. vertikalodling, på en odlingsyta som är minst 200 kvadratmeter.
Bär, örter, ätbara blommor etc.(odling på friland, i växthus och insamling av vilda primärprodukter)	Släppa ut mer än 2 500 kilo odlade bär etc. sammanlagt på marknaden. Släppa ut mer än 5 000 kilo vilda bär, örter, ätbara blommor, granskott etc. sammanlagt på marknaden.
Odling av humle	Släppa ut mer än 2 500 kilo odlade humleskott och kottar sammanlagt på marknaden.
Odling av vindruvor	Släppa ut mer än 2 500 kilo odlade druvor sammanlagt på marknaden.

Bransch/produktionsinriktning med odling eller insamling av vegetabilier och svamp	**Viss grad av organisation och viss kontinuitet kan anses vara uppfyllt om primärproducenten planerar att årligen eller under en begränsad period, släppa ut mer på marknaden än den mängd som står i tabellen för en enskild primärprodukt.** **Primärproduktionsanläggningen bör då registreras. Registrering görs hos länsstyrelsen.**
Frukt (odling på friland)	Släppa ut mer är 3 000 kilo sammanlagt på marknaden.
Groddar	Alla primärproducenter som avser att släppa ut groddar på marknaden ska godkännas. Att primärproducenter av groddar ska godkännas framgår av förordning (EU) nr 210/2013.
Alger, tång	Släppa ut mer än 1 000 kilo sammanlagt på marknaden av odlade eller insamlade alger och tång per år. Observera att många arter betraktas som nya livsmedel. De får endast produceras för att släppas ut på marknaden som livsmedel under de förutsättningar som anges i godkännandet.
Potatis	Odla på mer än 0,5 hektar.
Sockerbetor, spannmål, oljeväxter, baljväxter	Odla en eller flera av dessa på mer än 1 hektar sammanlagt.
Svamp (odling eller insamling)	Släppa ut mer än 2 500 kilo odlad svamp på marknaden per år. Släppa ut mer än 1 000 kilo insamlad vild svamp på marknaden per år.

Kommentarer till exemplen

- Bladgrönsaker: Bladgrönsaker är ätfärdiga primärprodukter som i regel äts utan att de skalas eller värms upp innan de äts. Många är också svåra att skölja noggrant. Det gäller till exempel sallat, spenat, skott, mikrogrönt och örter. Vid produktionen av bladgrönsaker finns livsmedelshygieniska risker som är förknippade med odlingsmetoden.

  Odling av bladgrönsaker friland är förenat med fler hygieniska risker än odling i växthus och företag med frilandsodling tillhör därför prioritetsklass 1, den högsta prioritetsklassen, medan odling av bladgrönsaker i växthus, inklusive vertikalodling, tillhör prioritetsklass 2.

  Klassning av företag inom primärproduktionen

  I Jordbruksverkets statistikdatabas anges bruttoskörden av frilandsodlade bladgrönsaker i ton per hektar och växthusodlade i ton per kvadratmeter. Livsmedelsverket har därför valt att använda samma enheter i tabellen ovan.

  Bruttoskörden av frilandsodlade bladgrönsaker var 2017 cirka 20 ton per hektar, enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. Odling på 0,1 hektar motsvara cirka 2 000 kilo.

Odling i växthus sker året runt, vilket ger en högre avkastning jämfört med frilandsodling. Det motiverar att kriterierna för livsmedelsföretag uppfylls tidigare vid växthusodling, inklusive vertikalodling, jämfört med frilandsodling.

- Köksväxter på friland: Odling av köksväxter på friland tillhör prioritetsklass 2. Många, men långt ifrån alla, primärprodukter i denna kategori är ätfärdiga. 2017 var bruttoskörden av frilandsodlade köksväxter 44,7 ton per hektar enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. En odlingsyta på 0,25 hektar motsvarar cirka 11 ton per år.

- Trädgårdsväxter i växthus: Odling av trädgårdsväxter på växthus tillhör prioritetsklass 2. Många, men inte alla, primärprodukter i denna kategori är ätfärdiga. 2018 var den genomsnittliga skörden tomat och gurka 44 kilo per kvadratmeter, enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. En odlingsyta på 200 kvadratmeter motsvarar 8 800 kilo tomater och gurka.

- Bär: Odling av bär tillhör prioritetsklass 2. Insamling av vilda bär tillhör prioritetsklass 3, den näst lägsta prioritetsklassen. Riskerna samt organisation och kontinuitet skiljer sig åt vid odling jämfört med insamling av vilda produkter, vilket motiverar skillnaden för riktlinjer för registrering. Bruttoskörden av frilandsodlade bär var 2016-2017 i genomsnitt 5,5 ton per hektar, enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. 2 500 kilo odlade bär med mera motsvarar den genomsnittliga avkastningen från cirka 0,5 hektar. Uppköpare av bär tillhör ledet efter och ska vara registrerade hos kommunen.

- Frukt: Odling av frukt tillhör prioritetsklass 2. Bruttoskörden av frukt var 2016-2018 i genomsnitt 14,2 ton per hektar, enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. Avkastning från en trädgårdstomt på 2 000 kvadratmeter uppskattas till cirka 2 800 kilo. 3 000 kilo motsvarar bruttoskörden från cirka 2 000 kvadratmeter eller 0,2 hektar.

- Groddar: Alla primärproducenter av groddar ska godkännas, vilket framgår av förordning (EU) nr 210/2013.

- Alger och tång: Riktlinjerna baseras på att nationell riskvärdering saknas och att kunskaperna om svenska förhållanden är små. Alger kan ätas färska men tillagas framför allt som ingrediens. Observera att många arter betraktas som nya livsmedel. De får endast produceras som livsmedel under de förutsättningar som anges i godkännandet. Alger och tång tillhör prioritetsklass 4. Torkning eller blanchering av tång och alger är inte primärproduktion eftersom det är åtgärder som förändrar produktens natur. Sådana verksamheter tillhör därför ledet efter primärproduktionen och ska vara registrerade hos den kommunala kontrollmyndigheten.

  Nya livsmedel - Livsmedelsverkets webbplats

- Potatis: Odling av potatis tillhör prioritetsklass 4. 2018 var bruttoskörden av potatis 28 ton per hektar och av stärkelsepotatis 41 ton per hektar, enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. Odling på 0,5 hektar motsvarar en bruttoskörd på 14 ton potatis eller cirka 20 ton stärkelsepotatis.

- Sockerbetor, spannmål, oljeväxter, baljväxter: Bruttoskörden per hektar var 2016-2018 i genomsnitt av sockerbetor 61 ton per hektar, baljväxter 3 ton per hektar, oljeväxter 1,8 ton per hektar och spannmål 4,6 ton per hektar, enligt Jordbruksverkets statistikdatabas. Odling på mer än 1 hektar motsvarar till exempel cirka 30 ton sockerbetor eller cirka 2,3 ton spannmål.

- Svamp: Odling av svamp tillhör prioritetsklass 4 och insamling av vild svamp tillhör prioritetsklass 3. Konsumtionen av svamp i Sverige ligger för närvarande (våren 2020) på ungefär 2 kilo per person och år. Riskerna skiljer sig åt vid odling av svamp jämfört med insamling av vild svamp, vilket motiverar skillnaden i riktlinjer för registrering. Vid insamling av vild svamp krävs till exempel god kännedom om svampar och vilka som är ätbara. Stenmurklor måste alltid förvällas innan de släpps ut på marknaden till enskilda konsumenter. Det gäller även icke-livsmedelsföretag. Se 20 § LIVSFS 2005:20.

  Jordbruksverkets statistikdatabas

Verksamheter med mer än en produktionsinriktning

I primärproduktionen är det vanligt att en producent är verksam inom mer än en bransch, det vill säga har flera olika produktionsinriktningar. Då måste en sammantagen bedömning av hela verksamheten göras. Till exempel en bärodlare som även har biodling, en producent som både har en fiskodling och en kräftodling eller en producent som både har äggproduktion och håller får för försäljning av köttlådor. Hos dessa kan kriterierna för organisation och kontinuitet i primärproduktionen mycket väl vara uppfyllda tidigare jämfört med en producent som enbart är verksam inom en bransch, till exempel bär- eller biodling, eftersom en mer komplex eller diversifierad verksamhet i regel kräver en högre grad av organisation.

Transportverksamhet och packerier inom primärproduktionen

Primärproduktion är ett begrepp som används för att beskriva verksamheter på gård eller på en liknande nivå. I bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004 och i avsnitt 3.1 i Kommissionens riktlinjer till förordningen beskrivs aktiviteter som räknas till primärproduktion och därmed sammanhängande verksamheter och sådana som tillhör ledet efter primärproduktionen.

Länsstyrelserna ansvarar enligt 23 § livsmedelsförordningen för registrering och kontroll av primärproducenter.

Transportverksamhet

Kom ihåg gällande transporter i primärproduktionen:

Transport, lagring och hantering på av primärprodukter på primärproduktionsplatsen räknas som primärproduktion. Det beror på att det är verksamheter som hänger samman med primärproduktionen. Hit räknas även transport av levande djur mellan beten.

Transport av

- spannmål, frukt, bär eller grönsaker,
- fiskeriprodukter, både från fiske och fiskodlingar,
- nedlagt frilevande vilt,
- levande djur, inklusive levande musslor

från primärproduktionsplatsen *till* en mottagande livsmedelsanläggning tillhör också primärproduktionsledet, förutsatt att produkternas natur inte har förändrats väsentligt. Det gäller oavsett vem som utför transporten.

Det innebär att fristående transportörer av primärprodukter och av levande djur ska vara registrerad hos länsstyrelsen och är en livsmedelsföretagare i primärproduktionen.

Transporteras andra sorters livsmedel, förutom primärprodukter, tillhör verksamheten inte primärproduktionsledet. Då ska transport-verksamheten istället vara registrerad hos den kommunala kontrollmyndigheten som livsmedelsanläggning. En förutsättning för det är att transport-verksamheten har sådan grad av organisation och kontinuitet att den bedrivs som ett livsmedelsföretag.

När en odlare eller djurhållare registrerar sin livsmedelsanläggning hos länsstyrelsen, och transporterar eget spannmål till en anläggning eller sina egna djur till, till exempel, ett slakteri behöver inte någon separat anmälan om registrering av transportverksamheten göras. Det bör dock framgå av registreringen att verksamheten även omfattar transport till en mottagande anläggning. Transportverksamheten kontrolleras då i anslutning till den övriga kontrollen på primärproduktions-anläggningen.

Kom ihåg angående transportera av egna djur eller egna primärprodukter

Det ska framgå av registreringen om primärproducenten själv transporterar sina primärprodukter eller sina levande djur till en annan anläggning. Detta eftersom det är två olika verksamheter som sker på anläggningen.

Exempel 1: En grisproducent registrerar hållande av slaktsvin som huvudsaklig produktionsinriktning och transport av grisarna till ett slakteri eller en annan livsmedelsanläggning i primärproduktionen. Denna transport ska ingå i registreringen och anges som 'Annan produktionsinriktning.

Exempel 2: En fårproducent registrerar hållande av får som huvudsaklig produktionsinriktning. Producenten transporterar djuren mellan olika beten inom den egna anläggning. Då räcker det med registrering omfattar registrering av hållande av får som huvudsaklig produktionsinriktning.

Exempel 3: En grisproducent transporterar egna och andras grisar till, till exempel, ett slakteri. Grisproducenten ska registrera som anläggning enligt exempel 1 samt göra en separat registrering som fristående transportör av levande djur, eftersom hen transporterar andras djur.

Packeri inom primärproduktionen

Paketering av grönsaker, frukt och bär är verksamheter som sker på primärproduktionsnivå och tillhör primärproduktionen om det bara är företagarens egna primärprodukter som paketeras. Paketeringen kan ske både i fält och i en iordningställd lokal. Paketeringen är då en del av verksamheten vid primärproduktionsanläggning och kontroll av hygien vid paketering, förpackningsmaterial i kontakt med livsmedel, märkning och spårbarhet med mera ingår i livsmedelskontrollen.

Kom ihåg för packeriverksamhet i primärproduktionen:

Ett packeri som är en del av primärproduktionsanläggningen är alltid knuten till en specifik odling eller verksamhet som samlar in vilda primärprodukter, till exempel bär eller örter, eftersom odlingen eller insamlingen är en förutsättning för packeriet. Därför behövs ingen separat registrering av packeriverksamheten. Det bör däremot framgå av registreringen av primärproduktionsanläggningen att paketering av egna primärprodukter ingår i verksamheten. Odlingen eller insamlingen av primärprodukterna registreras då som den huvudsakliga produktionsinriktningen och packeriverksamheten som 'Annan produktionsinriktning'.

Paketeras primärprodukter från andra producenter eller bearbetade eller förädlade livsmedel, till exempel frysta eller torkade bär eller grönsaker, ska packeriverksamheten vara registrerad hos den kommunala kontrollmyndigheten om verksamheten har sådan grad av organisation och kontinuitet att den bedrivs som ett livsmedelsföretag.

Registrering och godkännande

Gränsen mellan primärproduktion och senare led

Kompletterande riktlinjer för klassning av primärproducenter

Verksamheter som inte bedrivs som livsmedelsföretag

Om en livsmedelsverksamhet inte bedrivs på sådant sätt att både kravet om viss kontinuitet och om viss grad av organisation är uppfyllda räknas den enligt livsmedelsreglerna inte som ett livsmedelsföretag och behöver därmed inte registreras som ett sådant. Anmälan och registrering enligt andra lagstiftningar kan dock ändå vara nödvändigt.

Inom primärproduktionen är det vanligt att en verksamhet pågår kontinuerligt utan att den bedöms bedrivas med tillräcklig grad av organisation och därför inte anses bedrivas som ett livsmedelsföretag. Det innebär att en primärproducent kan släppa ut en viss mängd primärprodukter på marknaden, sälja ett visst antal livsmedelsproducerande djur för vidare uppfödning eller leverera ett visst antal djur till slakt utan krav på

registrering. Om en sådan verksamhetsutövare ändå vill registrera sin anläggning bör kontrollmyndigheten inte hindra det, eftersom registrering till exempel kan vara ett kundkrav för att producenten ska kunna leverera sina produkter, till exempel till en lokal butik, restaurang eller slakteri.

Verksamheter som inte omfattas av livsmedelslagstiftningen

Senast uppdaterad 19 november 2026 Ansvarig grupp ROR_LH